

Η Αυτού Εξοχότης, η βιασύνη

/ Editorial

Ηλίας Λιαμής, Σύμβουλος Ενότητας Πολιτισμού

Την ώρα που αγαπημένος συνάδελφος φιλόλογος διόρθωνε την πρώτη έκθεση της χρονιάς για την Β΄ Λυκείου, με φώναξε για να μοιραστεί μαζί μου τις εντυπώσεις του.

«Πρόσεξε», μου λέει, «τις προτάσεις των παιδιών: Είναι τεράστιες, τρεις και τέσσερις αράδες η καθεμιά. Οι σκέψεις δεν είναι κακές, ούτε επιφανειακές, νόημα όμως δε βγαίνει, γιατί είναι σαν να βρίσκεται η μια πάνω στην άλλη».

Εγώ, ως εξήγηση, κατέφυγα στις γνωστές αιτίες: Μείωση τού διαβάσματος βιβλίων, ώρες πολλές στο διαδίκτυο, διάσπαση προσοχής και σκέψης στα socialmedia.

«Δε διαφωνώ», μου απάντησε. «Οπωσδήποτε όλα έχουν παίξει το ρόλο τους. Ας μην εξιδανικεύουμε όμως το παρελθόν. Ποτέ οι Έλληνες δεν διάβαζαν πολύ. Και σε πολλούς τομείς τα πράγματα έχουν βελτιωθεί. Στις νεώτερες γενιές τα κούφια συνθήματα δεν περνάνε τόσο εύκολα και υπάρχουν περιπτώσεις που η ωριμότητα των παιδιών στην τάξη με εκπλήσσουν. Όχι πως δεν απογοητεύομαι από άλλα.

Γενικά όμως, οι εύκολοι αφορισμοί δεν προσφέρουν επαρκείς εξηγήσεις».

«Και τότε, τι εξήγηση δίνεις;», επανήλθα.

«Ξέρεις, βλέπω αυτά τα «πηγμένα» γραπτά και συνειδητοποιώ την “πηγμένη” ζωή όλων μας. Τα παιδιά δεν μπορούν να “απλώσουν” τη σκέψη τους στο χαρτί, όπως δεν μπορούν να “απλώσουν” τη ζωή τους στον χρόνο. Ακόμη και από αυτή την ηλικία, αυτά που έχουν αναλάβει δεν είναι μόνο υπεράνω των δυνάμεων τους αλλά και υπερ-πέραν του χρόνου τους. Έρχονται σχολείο, αλλά δεν σχολάζουν ποτέ. Πάντα υπάρχει κάτι που πρέπει να γίνει. Η ευτυχία, η επιτυχία, η ολοκλήρωση βρίσκονται διαρκώς στο μέλλον. Το παρόν δεν επαινεί ποτέ, δεν αμείβει ποτέ, δεν χτυπά ποτέ ενθαρρυντικά στην πλάτη και να πει “πάρε μια ανάσα”. Βλέπω τα γραπτά τους και διαβάζω τη ζωή τους, αλλά και τη ζωή όλων μας. Από τη ζωή τους έχει εκτοπιστεί κάθε τι που δεν έχει σαφείς προθεσμίες και χρονοδιαγράμματα. Τα παιδιά δεν μπορούν να είναι δημιουργικά σε οποιοδήποτε τομέα, διότι η κάθε δημιουργική ενέργεια δεν έχει προκαθορισμένη λήξη. Ένα απλό ποίημα να θελήσεις να γράψεις, δεν ξέρεις αν θα σου βγει σε πέντε λεπτά ή σε τρεις ώρες. Ένα απλό υπαρξιακό, δικό σου, προσωπικό θέμα να θελήσεις να διαχειριστές, χρειάζεται να πηδήξεις έξω από το πρόγραμμά σου. Ακόμη και οι ανθρώπινες σχέσεις, για να πάρουν βάθος, διάρκεια, ουσία, χαρά, θέλουν χρόνο άχρονο, χρόνο εκτός προθεσμίας και μάλιστα χωρίς εγγυημένο αποτέλεσμα».

«Μα δε νομίζω πως κι εμείς», τον διέκοψα, «ζούμε πολύ διαφορετικά».

«Διαφορετικά;! Μα εμείς εκπαιδεύσαμε έτσι αυτά τα παιδιά. Είτε γονείς, είτε

δάσκαλοι, τους χαρίζουμε τον έπαινο και το βλέμμα της επιδοκίμασίας όταν μας φέρουν μετρήσιμα αποτελέσματα, στον προβλεπόμενο χρόνο. Αλλά και πάλι, το “μπράβο” κρατά λίγες στιγμές. Γρήγορα τρέχουμε να βάλουμε τους νέους στόχους, μη και μείνει μια στιγμή αδέσποτη, χωρίς τη δεσποτεία της ημερομηνίας λήξης, ελεύθερη από την προθεσμία και τις ...επιτακτικές ανάγκες. Τα χειρότερο είναι πως, βλέποντας τα παιδιά να ζούμε κι εμείς έτσι, εκλαμβάνουν την αρρώστια για υγεία. Όταν το παιδί δεν έχει δει ποτέ του έναν πατέρα να ανοίξει ένα βιβλίο και να χαθεί μέσα στις σελίδες του, όταν δεν έχει δει ποτέ τους γονείς του να χαθούν αγκαλιασμένοι μαζί σε μια βόλτα, χωρίς πρόγραμμα επιστροφής, όταν σε κάθε δουλειά σπιτιού, ακούγεται σαν μόνιμο ρεφραίν ένα παραπονεμένο, και συχνά οργισμένο, “δε προλαβαίνω”, πώς να γεννηθεί η υποψία πως το μόνο αληθινό που έχουμε είναι το παρόν; Πώς να διακρίνουμε τις απίστευτες προγραμματίστες ευκαιρίες που περιέχει το παρόν, όταν έχει πνίγει ανάμεσα στο παρελθόν και το μέλλον; Αρχίζω πια και βλέπω καθαρά τον μεγάλο απατεώνα της ζωής μας».

«Ποιον;»

«Την αυτού εξοχότητα την βιασύνη. Αυτό το “βιάζομαι” πρέπει να αποτελεί το πιο

συχνό ρήμα στο στόμα των ανθρώπων. Μόνο που δεν το προφέρουν σωστά: Πνίγουν το γιώτα και χάνεται το νόημα. Αν μάθουμε να δίνουμε "αέρα" στο γιώτα και από τρισύλλαβο ρήμα (βια-ζο-μαι) το κάνουμε τετρασύλλαβο (βι-α-ζο-μαι), ίσως να συνειδητοποιήσουμε την κακοποίηση που προκαλούμε οι ίδιοι στους εαυτούς μας και λυπηθούμε λίγο τα παιδιά μας. τα βλέπουμε να χάνονται και ψάχνουμε τους ενόχους. Τα βάλουμε με την τεχνολογία, τα βάλουμε με το INTERNET, τα βάλουμε με τα κομπιούτερ, ξεχάσαμε όμως πως όλα αυτά αποτελούν δημιουργήματα της κακοποιημένης μας φύσης, που τώρα τα χρησιμοποιούμε σαν αποδιοπομπαίους τράγους».

Δεν ξέρω πώς, αλλά βρέθηκα ξανά στην Εδέμ και θυμήθηκα πως τελικά, το πρώτο αμάρτημα, η πρώτη αποτυχία, ήταν η βιασύνη. Η αδυναμία του ανθρώπου να περιμένει να γίνουν τα πράγματα ώριμα, ωραία, τοποθετημένα στην ώρα τους. Η άρνηση των ρυθμών όλων των δημιουργημάτων και η αλαζονεία μιας απόλαυσης στο «τώρα». Μιας απόλαυσης, που ακριβώς επειδή δεν ποτίστηκε με την υπομονή, έχασε κάθε γοητεία και όταν αρπάχτηκε από το ανυπόμονο χέρι, έγινε σκόνη. Σκόνη, όπως το πρόσωπο του Αγαμέμνονα, όταν ο Σλήμαν σήκωσε βιαστικά το χρυσό προσωπίο στις ανασκαφές των Μυκηνών.

Πρέπει να μάθουμε να μιλάμε αργά, να σκεφτόμαστε αργά, να πράττουμε αργά, να προλαβαίνει το ορατό να ποτίσει τον νου και την ψυχή μας. Να προλαβαίνουμε να ευχαριστήσουμε για δώρα ζωής, που τα ποθήσαμε και όταν ήρθαν τα περιφρονήσαμε στο όνομα του επόμενου πρότζεκτ. Να μας βλέπουν τα παιδιά μας χαλαρούς αλλά όχι νωθρούς, με αργές και ευγενικές κινήσεις αλλά όχι παραλυμένους, με ενέργειες περιττές, αλλά και αρχοντικές, όπως το άνοιγμα της πόρτας στη σύντροφό μας, στον γέροντα, τον αξιοσέβαστο. Να υποψιαστούν τα παιδιά -που θα δώσουμε λόγο γι' αυτά- πως η ευγένεια θέλει χρόνο να εκφραστεί, η αληθινή πνευματικότητα θέλει χρόνο να βιωθεί, το χάδι θέλει χρόνο να αγγίξει το μάγουλο, το βλέμμα θέλει χρόνο να διαβαστεί, το δάκρυ θέλει χρόνο να κυλήσει απ' το μάγουλο.

Όλες οι δουλειές τελικά θα γίνουν. Μόνο που δε θα 'μάστε εμείς εκεί για να τσεκάρουμε την παράδοση-παραλαβή. Οι δουλειές! Είναι στιγμές που τις βλέπω ζωντανές και είμαι βέβαιος:

Πρέπει να διασκεδάζουν πολύ μαζί μας. _

<https://bit.ly/3ienVuD>